

O'zbekiston milliy terma jamoasi

Manzura O'teniyazova

Nilufar Saribayeva

Aqsungul Muratbaeva

Berdaq nomidagi Qoraqalpoq davlat universiteti

Annotatsiya: O'zbekiston milliy terma jamoasi haqida o'quvchi yoshlarni xabardor qilish, qolaversa futbolimizni rivojlantirishiga ozgina bo'lsa da o'z hissamizni qo'shish.

Kalit so'zlar: SSSR, 1994-yilgi Osiyo o'yinlari, 1994-yilgi mo'jiza, 1996-yilgi Osiyo kubogi, 1998-yilgi FIFA Jahon chempionati saralashi, 2000-yilgi Osiyo kubogi, 2004-yilgi Osiyo kubogi, 2006-yilgi FIFA Jahon chempionati saralashi, 2007-yilgi Osiyo chempionati, FIFA Jahon chempionati-2010 saralashi

National team of Uzbekistan

Manzura Oteniyazova

Nilufar Saribayeva

Aksungul Muratbaeva

Karakalpak State University named after Berdak

Abstract: To inform young students about the national team of Uzbekistan, and also to make our contribution to the development of our football.

Keywords: SSSR, 1994 Asian Games, 1994 Miracle, 1996 Asian Cup, 1998 FIFA World Cup Qualifier, 2000 Asian Cup, 2004 Asian Cup, 2006 FIFA World Cup Qualifier, 2007 Asian Cup, FIFA World Cup 2010 Qualifiers, FIFA World Cup 2010 Qualifiers.

O'zbekiston milliy futbol terma jamoasi - O'zbekiston Respublikasining futbol bo'yicha milliy terma jamoasidir. O'zbekiston Futbol Federatsiyasi tomonidan idora qilinadi.

Sovet Ittifoqi parchalanganidan so'ng ular o'zining ilk matchini 1992-yil 17-iyunda Tojikistonga qarshi o'tkazdilar. Keyinchalik O'zbekiston Milliy Futbol Terma Jamoasi yangi tashkil topgan Markaziy Osiyo millatlari Qozog'iston, Qirg'iziston, Tojikiston, Turkmaniston ichida eng kuchlisiga aylandi. O'zbekiston Milliy terma jamoasi 1994-yilgi Osiyo O'yinlari g'olibi. 2011-yili Osiyo Kubogida yarim finalgacha yetib bordi. O'zbekiston milliy terma jamoasi shu vaqtga qadar FIFA Jahon

championatijahon chempionatida]] qatnashmagan. Osiyo kubogi musobaqasida mustaqillikdan beri ishtirok etib kelmoqda. Hozirda terma jamoa murabbiyi Srechko Katanes.

1992-yilda O‘zbekiston futbol bo‘yicha MDH terma jamoasi a‘zosi bo‘lib, bir yil davomida SSSR futbol terma jamoasi o‘rnini egallagan va Evro-1992da ishtirok etgan.

Sobiq ittifoq respublikalarining aksariyati UEFAga a‘zo bo‘ldi (Rossiya, Ukraina, Belarus, Moldova, Latviya, Litva, Estoniya, Gruziya, Armaniston va Ozarbayjon), O‘zbekiston ham UEFAga a‘zo bo‘lishni xohladi. Ammo Markaziy Osiyoning boshqa respublikalari (Qozog‘iston, Qirg‘iziston, Tojikiston va Turkmaniston) kabi OFKni tanladi. 2002-yilda Qozog‘iston futbolni yanada rivojlantirish uchun UEFAga a‘zo bo‘ldi, biroq O‘zbekiston OFKda qolishni afzal ko‘rdi. Baribir O‘zbekistonning UEFAga a‘zo bo‘lishini tarafdorlari ko‘p. Ularning fikricha, O‘zbekiston Yevropa futbolini ko‘rsatadi, SSSR tarkibida bo‘lgan Sovet O‘zbekistoni esa azaldan UEFA a‘zosi.

1994-yilda O‘zbekiston Futbol Federatsiyasi OFK va FIFA tomonidan rasman qabul qilingan. O‘sha yili O‘zbekiston xalqaro turnirda O‘zbekiston Mustaqilligi kubogini qo‘lga kiritgan. 1994-yil Yaponiyaning Xirosima shahrida bo‘lib o‘tgan Osiyo o‘yinlarida O‘zbekiston milliy terma jamoa Xitoy terma jamoasini 4:2 hisobida mag‘lub etib, futbol turniri g‘olibiga aylandi.

1994-yilgi Osiyo o‘yinlari. 1994-yilgi Osiyo o‘yinlari turniri O‘zbekistonning hayratlanarli muvaffaqiyatli tug‘ilishi sifatida baholandi va O‘zbekistonning Osiyoda jiddiy da‘vogar sifatida ko‘tarilishi uchun debocha bo‘ldi. Turnir “1994-yil mo‘jizasi” sifatida esda qoladi.

Garchi o‘sha paytda turnir asosan havaskor o‘yinchilar uchun o‘tkazilgan bo‘lsa-da (23 yoshgacha bo‘lganlar faqat 2002-yildan beri qatnashgan), ammo O‘zbekiston juda past baholangan. Qolaversa, o‘zbeklar qattiqqo‘l edi, bor-yo‘g‘i 17 nafar futbolchi va yangi tug‘ilgan Futbol Federatsiyasining byudjeti 14 000 dollardan kam edi. Rustam Akramov O‘zbekistonning birinchi murabbiyi etib tayinlanganidan so‘ng, o‘z ichida ham mojaro paydo bo‘ldi, shu bilan birga mashhurroq Berador Abduraimov yordamchi bo‘ldi, Abduraimov bundan qattiq norozi edi. Shunchaki, uning ko‘pgina o‘yinchilari, asosan, rus millatiga mansub o‘yinchilar, SSSR qulagandan keyin Rossiya yoki Ukraina yoki ba‘zilar Nigeriya vakili bo‘lishni tanladilar. Ikkita yirik klub “Paxtakor” va “Neftchi”, O‘zbekiston terma jamoasida ko‘pchilik o‘yinchilarni tashkil etib, Yaponiyaga hech qanday umid bilan yo‘l oldi.

Shunday bo‘lsa-da, O‘zbekiston turnirni ajoyib o‘yin bilan nishonlaydi. Kuchli Saudiya Arabistoni, Janubi-Sharqiy Osiyoning ikki tomoni Tailand va Malayziya, Gonkong bilan birga o‘zbeklar Xirosimani larzaga keltirdi va saudiyaliklar ustidan 4:1 hisobida g‘alaba qozondi. Undan keyin Malayziya ustidan 5:0, Gonkong ustidan 1:0 hisobida g‘alaba qozonish va Tailand ustidan 5-4 trillerda birinchi o‘rinni egallashga

muvaffaq bo'ldi. Chorak finalda O'zbekiston qo'shni Turkmanistonni 3:0 hisobida mazax qilib, yarim finalga yo'l oldi va Janubiy Koreya bilan to'qnash keldi. Koreyaliklar 1994-yilgi Jahon chempionatida ishtirok etgan to'qqiz nafar futbolchini jo'natishgan O'zbekistonni osonlikcha mag'lub etishi kutilgandi, Yaponiya mezbonlarni mag'lub etib, bahsli kechgan penalti uchun minnatdorchilik bildirdi. Shunga qaramay, yapon muxlislari bu qayg'uni o'zida ushlab, O'zbekistonni Janubiy Koreyaga qarshi olqishladi va Yaponiyaning ko'magida O'zbekiston Janubiy Koreyani 1:0 hisobida g'alaba qozonib, Sovet Ittifoqidan mustaqillikka erishganidan keyin ilk finalga yo'l oldi.

Xitoyga qarshi so'nggi o'yinida O'zbekiston o'zining mo'jizasini yaratib, o'sib borayotgan xitoyliklarni 4:2 hisobida mag'lub etib, tashkil etilganidan ikki yil o'tib ilk va yagona Osiyo sharafini qo'lga kiritdi. Ushbu mo'jizaviy zabt O'zbekistonga yangi qiyofani taqdim etdi va O'zbekistonning kelajakdagi Osiyo musobaqalarida jiddiy da'vogar sifatidagi mavqeini oshiradi.

1996-yil Osiyo kubogi. O'zbekiston raqibi va qo'shnisi Tojikistonni aqldan ozgan holda mag'lub etdi. Dushanbeda mehmonda 0:4 hisobida mag'lub bo'lgan O'zbekiston debyutini o'tkazib yuboradigandek ko'rindi. Shunga qaramay, O'zbekiston o'z uyida Tojikistonni 5:0 hisobida mag'lubiyatga uchratib, umumiy hisobda 5:4 hisobida g'alaba qozondi va shu tariqa O'zbekiston turnirdagi ilk debyutini o'tkazdi.

1996-yilgi Osiyo Kubogida O'zbekiston Yaponiya, Xitoy va Suriya bilan guruhlangan edi. Osiyo o'yinlaridan farqli o'laroq, Osiyo Kubogi asosiy jamoalar uchun bo'lgani uchun qiyinroq deb topildi. Bunday sharoitda faqat 1994-yilgi Osiyo o'yinlarida maydonga tushgan O'zbekiston juda past deb baholandi.

Biroq Xitoyga qarshi dastlabki o'yinda O'zbekiston barcha taxminlarni lol qoldirdi. Xitoyning kuchli bosimiga qaramay, O'zbekiston o'z asablarini ushlab turdi va Xitoyni ikki shok gol bilan yengib, 2:0 hisobida g'alaba qozondi va turnirdagi ilk ochkosini taqdim etdi. O'zbekistonning bu shov-shuvli g'alabasi esa boshqa raqiblarni xavotirga soldi, Yaponiya va Suriya O'zbekistonga toqat qilmadi va ikki hal qiluvchi bahsda o'zbekistonliklarni mag'lub etdi. Shu sababdan O'zbekiston o'z guruhida so'nggi o'rinni egallab, birinchi bosqichdan o'ta olmadi.

1998-yilgi FIFA Jahon chempionati saralashi. O'zbekiston 1998-yilgi Jahon chempionati saralash bosqichida ilk bor jahon chempionatiga chiqish uchun munosib o'yin ko'rsatdi. Birinchi bosqichda Yaman, Kambodja va Indoneziya bilan guruhlangan O'zbekiston qolganlar uchun juda kuchli ekanligini isbotladi, jamoa faqat bir marta g'alaba qozona olmadi, indonezionaliklar mehmonda durang o'ynadi. Oradan ko'p o'tmay, o'zbeklar jasorat bilan final bosqichiga yo'l olishdi, biroq vaziyat yanada qiyinlashdi, chunki O'zbekistonga kuchliroq Janubiy Koreya, Yaponiya va BAA bilan to'qnash kelish nasib etmadi. O'zbekistonning yagona g'alabasi qo'shni Qozog'istonga qarshi o'yindan keyin qo'lga kiritildi. Ko'pgina o'zbek tarafdorlari

uchun bu narsa mamlakatni har bir muhim Jahon chempionati saralash bosqichining chokeriga aylantira boshlaydi, chunki jamoa ko'pincha yakuniy izlanishda muvaffaqiyatsizlikka uchraydi.

2000-yilgi Osiyo kubogi. O'zbekiston uchun 2000-yilgi Osiyo kubogi dahshatli lahza bo'ldi, chunki bu O'zbekistonning ko'plab yirik musobaqalardagi eng yomon ko'rsatkichiga aylandi. Yaponiya, Saudiya Arabistoni va yangi raqib Qatar bilan yana guruhlangan O'zbekiston Saudiya Arabistoni va Yaponiyaga ikkita halokatli mag'lubiyat va Qatar bilan 1:1 hisobidagi durang bilan yana bir bor quyi pog'onaga tushib ketdi.

2004-yil Osiyo kubogi. O'zbekiston terma jamoasi 2004-yilgi Osiyo Kubogida oxirgi 8-o'ringa chiqmaguniga qadar qit'a bosqichida o'z samarasini bera olmadi va barcha o'yinlarda g'alaba qozonib, o'z guruhida birinchi o'rinni egalladi va penaltilar seriyasida Bahraynga mag'lub bo'ldi.

2006 FIFA Jahon chempionati saralashi. 2006-yilda Germaniyada bo'lib o'tadigan Jahon chempionatining ikkinchi saralash bosqichida Iroq ustidan qozonilgan g'alaba Maksim Shatskix va Aleksandr Geynrixning gollari bilan yakunlandi.

Ular 2006-yilgi Jahon chempionatiga Osiyo saralash bosqichining so'nggi bosqichida Bahraynga safarda gol urish qoidasi bo'yicha mag'lub bo'lishdi. Natija bahs-munozaralarga sabab bo'ldi, chunki aslida uchta o'yin o'tkazildi; Birinchisi, yaponiyalik hakam Toshimitsu Yoshidaning xatosidan keyin FIFA natijani bekor deb e'lon qilganidan so'ng, O'zbekistonning 1:0 hisobidagi g'alabasi o'chirildi. Takroriy o'yin 1:1 hisobida yakunlandi va javob 0:0 hisobida yakuniga etganidan so'ng O'zbekiston musobaqadan chiqib ketdi.

2007-yilgi Osiyo kubogi. 2007-yilgi Osiyo Kubogida O'zbekiston Malayziyani 5:0 va Xitoyni 3:0 hisobida mag'lub etib, guruh bosqichidan o'ta oldi. Ammo O'zbekiston chorak finalda Saudiya Arabistoniga 2:1 hisobida imkoniyatni boy berib, turnirdan chiqib ketdi.

FIFA Jahon chempionati 2010 saralashi. Toshkentdagi "Paxtakor" stadionida 2010-yilgi jahon chempionati saralash bosqichi doirasidagi Yaponiyaga qarshi o'yinda terma jamoa muxlislari. Bannerda ko'rinib turibdiki, kirillcha o'zbek tili 21-asrning chuqurligida ham mamlakatda juda kuchli ta'sirga ega. Uch yil ichida chet ellik uchta murabbiy (germaniyalik Hans-Yurgen Gede, ingliz Bob Xouton va rossiyalik Valeri Nepomniaxi) bo'lganidan so'ng, O'zbekiston O'zbekiston olimpiya terma jamoasining sobiq murabbiyi Rauf Inileevga murojaat qildi. 2010-yilgi Jahon chempionati saralash bosqichida O'zbekiston dastlabki to'rtta o'yinda g'alaba qozonib, Osiyo saralashining to'rtinchi bosqichiga yo'l oldi, ammo sakkiz ochkodan to'rt ochko jamg'arib, favorit Avstraliya, Yaponiya, Bahrayn va Qatardan ortda qolgan "A" guruhida oxirgi o'rinni egalladi. Mos keladi.

2011-yilgi Osiyo kubogi. O‘zbekiston 2011-yilgi Osiyo kubogida. Oradan to‘rt yil o‘tib, 2011-yilgi Osiyo Kubogida O‘zbekiston to‘rtinchi o‘rinni egallab, turnirdagi eng yaxshi natijasini qayd etdi. Guruh bosqichi va chorak final yo‘llanmasini qo‘lga kiritgan O‘zbekiston terma jamoasi yarim final o‘yinida Avstraliya terma jamoasini 0:6 hisobida mag‘lubiyatga uchratganida, o‘zining ilk Osiyo Kubogi finalida mag‘lub bo‘ldi. Bir necha kun o‘tib, uchinchi o‘rin uchun pley-offda yana Janubiy Koreyaga mag‘lub bo‘lishdi.

FIFA Jahon chempionati 2014 saralashi. JCh - 2014 saralashida O‘zbekiston o‘z guruhida uchinchi bosqichda ko‘p yillik favorit Yaponiya ustidan g‘alaba qozonib, Osiyo saralashining to‘rtinchi bosqichiga yo‘l oldi. O‘zbekiston 16 ochko (besh g‘alaba va bitta durang) bilan yakunladi, bu uchinchi turda boshqa barcha jamoalardan ko‘proq edi, jumladan, Yaponiyaga qarshi safarda 1:0 hisobida ajoyib g‘alaba qozondi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O.X.Xamidov Buxora davlat universiteti rektori., 61010313-sport foliyati futbol bakalavriat dasturi uchun QÓLLANMA., 2021/22
2. <https://olamsport.com> - O‘zbekiston futbol jamoasi
3. <https://www.goldenpages.uz> - O‘zbekiston futbol jamoalari - O‘zbekistonda futbol
4. <https://uz.upwiki.one> - O‘zbekistondagi futbol klublari ro‘yxati - vikapediya yangilash
5. O‘zbekiston Futbol Federatsiyasi sayti Arxivlandi 2010-12-23 Wayback Machine saytida.
6. Uzfootball.uz - O‘zbekiston terma jamoasiga bag‘ishlangan sayt - barcha o‘yinlar, futbolchilar, murabbiylar, to‘liq statistika Arxivlandi 2014-03-13 Wayback Machine saytida